

**Wskazania Biskupa Diecezjalnego Edwarda Dajczaka,
dotyczące odpowiednich zachowań w czasie epidemii SARS-CoV-2
-Wielki Tydzień i Triduum Paschalne-
(nr 5 z dnia 3.04.2020 r.)**

Kościół Pomożeczny znalazł się w nadzwyczajnej sytuacji. Pierwszy raz od wielu wieków Ojciec Święty będzie sprawował Liturgię Wielkiego Tygodnia bez szerszego udziału wiernych, z wyjątkiem asysty liturgicznej. Z głęboką wiarą w Bożą obecność oraz w poczuciu wielkiej odpowiedzialności za zdrowie i życie wiernych Kościoła koszalińskiego-kołobrzęskiego, przekazuję wskazania odnośnie sprawowania czynności liturgicznych Wielkiego Tygodnia. Musimy zdać sobie sprawę z tego, że ten dramatyczny apel „zostań w domu” nie może mieć wyjątków.

I. SAKRAMENT POKUTY I POJEDNANIA ORAZ KOMUNIA ŚW.

W Wielkim Tygodniu podejmijmy całodzienne duszpasterstwo, polegające na sprawowaniu sakramentu pokuty i pojednania. W celu uniknięcia kolejek, zachęćmy wiernych do wcześniejszego umówienia się telefonicznego.

Należy przy tym zadbać o porządek, pamiętając, że liczba osób przebywających razem nie może być większa niż 5, wyłączając z tego osoby pełniące posługę. Przypominam, że od 1 kwietnia 2020 r. obowiązuje zakaz wychodzenia nieletnich z domu bez opieki dorosłych.

Ze względu na restrykcje oraz względy epidemiologiczne, spowiedź powinna być sprawowana poza konfesjonalami. Miejscem spowiedzi niech będzie zakrystia, salka parafialna bądź inne odpowiednie do sprawowania sakramentu pomieszczenie. Należy przy tym zachować wskazane środki ostrożności i wzajemnego bezpieczeństwa – penitenta i spowiednika.

Przez pierwsze trzy dni Wielkiego Tygodnia można udzielić wiernym Komunii św. poza liturgią. Przypominam, że w Wielki Czwartek i Wielki Piątek Komunii św. poza liturgią można udzielać tylko chorym, a w Wielką Sobotę – tylko w formie Wiatyku. Stolica Apostolska nie przewiduje odstępstwa od tych przepisów.

II. LITURGIA WIELKIEGO TYGODNIA

Wskazania, dotyczące liturgii Wielkiego Tygodnia, zawiera dekret Kongregacji do spraw Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów z 19 marca 2020 r. oraz wskazania z 25 marca 2020 r. i nota z 26 marca 2020 r.

W Wielkim Tygodniu zalecam utrzymanie tradycyjnych godzin celebracji, zaplanowanych w parafii, choć będą sprawowane bez obecności wiernych. Gorąco zachęcam do celebrowania liturgii w tych samych godzinach, co w katedrze. Będzie to wyjątkowy znak naszej jedności w tym niespokojnym czasie.

Zachęcam wiernych świeckich do uczestnictwa w celebracjach Wielkiego Tygodnia za pośrednictwem mediów, a także do podjęcia w tych dniach szczególnie intensywnej modlitwy rodzinnej. Pomoże w tym specjalny rytuał rodzinny, udostępniony naszej diecezji dzięki uprzejmości wydziału duszpasterskiego i WSD diecezji tarnowskiej. Poszczególne części rytuału (na kolejne dni), będą udostępniane Księżom pocztą elektroniczną oraz będzie można je pobrać ze strony www.diecezjakoszalin.pl/wielkitydzien2020 (pierwsza część rytuału – zał. 1).

Proszę wszystkich wiernych, aby w Wielką Środę wieczorem w swoich domach przeżyli rodzinne nabożeństwo pojednania w oparciu o przygotowany rytuał. W kontekście utrudnionego dostępu do sakramentu pokuty i pojednania, ta wspólna modlitwa pokutna może być ważnym wydarzeniem na drodze wielkopostnego nawrócenia i przygotowaniem do świętowania męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa.

A. Niedziela Palmowa

Upamiętnienie wjazdu Pana Jezusa do Jerozolimy powinno być obchodzone wewnątrz budynku sakralnego. W kościele katedralnym i konkatedralnym należy zastosować drugą formę przewidzianą przez Mszał Rzymski, zaś w kościołach parafialnych oraz w innych miejscach – formę trzecią.

Zachęcam wiernych do własnoręcznego przygotowania palm w domach w gronie rodzinnym, co może być okazją do wspólnej modlitwy i katechezy.

B. Msza Krzyżma

Ponieważ Msza Krzyżma nie służy wyłącznie poświęceniu olejów, ale podkreśla jedność ludu Bożego ze swoim biskupem i gromadzi każdego roku nas, kapłanów, w koszalińskiej katedrze, aby wspólnie odnowić przyrzeczenia kapłańskie, zostanie przeniesiona na czas po ustaniu epidemii, kiedy znów będziemy mogli stanąć razem przy ołtarzu Chrystusa. Należy nadal korzystać z Krzyżma świętego i oleju chorych, pobłogosławionych przed rokiem.

III. LITURGIA TRIDUUM PASCHALNEGO

Uczestnictwo w Mszy Wieczerzy Pańskiej w Wielki Czwartek, w Liturgii na cześć Męki Pańskiej w Wielki Piątek oraz w Wigilii Paschalnej nie jest obowiązkowe. Natomiast wciąż aktualna jest dyspensa od uczestnictwa w niedzielnej Mszy św., która obejmuje również Niedzielę Zmartwychwstania Pańskiego. Jednak, w związku z dynamicznie rozwijającą się sytuacją epidemiologiczną i rządową zapowiedzią o możliwości odprawiania od 12 kwietnia 2020 r. Mszy św. przy obecności 50 osób, można spodziewać się kolejnych wskazań dotyczących Niedzieli Zmartwychwstania Pańskiego i Oktawy Wielkanocy.

Zgodnie z rekomendacją KEP wyrażam zgodę na celebrowanie Triduum Paschalnego, poza katedrą i kościołami parafialnymi, w następujących miejscach, z zastrzeżeniem, że mogą w nim uczestniczyć tylko i wyłącznie mieszkańcy tych domów.:

- Wyższe Seminarium Duchowne;
- domy zgromadzeń zakonnych;
- Dom Miłosierdzia Bożego w Koszalinie;
- Wspólnota Cenacolo;
- w domach, w których posługują stali kapelani (poza szpitalami i więzieniami);
- w ośrodkach salezjańskich w Trzcńcu i Rzepczynie.

W celebracjach transmitowanych przez media należy głosić homilie, zaś w ramach obrzędu Komunii św. ułatwić wiernym przyjęcie komunii duchowej (czyli odmówić wybraną modlitwę komunii duchowej). W pozostałych celebracjach, z racji tego, że dokonują się bez udziału ludu, można opuścić homilie, a w ich miejsce zachować dłuższą chwilę milczenia.

A. Wielki Czwartek

Zwyczaj uruchamiania dzwonów podczas *Chwała* należy przenieść na rozpoczęcie liturgii Mszy Wieczerzy Pańskiej i dzwonić nimi przez dłuższą chwilę.

Należy pominąć obrzęd umywania nóg.

Wypada, aby w czasie epidemii, podczas każdej Mszy koncelebrowanej, przygotowywanie kielicha, spożywanie z niego i puryfikacja była pozostawiona głównemu celebransowi, niezależnie od obecności innych posługujących. Koncelebransi spożywają Ciało i Krew Pańską przez zanurzenie, po czym główny celebrans spożywa Krew Pańską.

Nie przygotowuje się specjalnego miejsca przechowywania Najświętszego Sakramentu i nie urządza się procesji na zakończenie liturgii. Po modlitwie po Komunii Najświętszy Sakrament składa się jak zwykle w tabernakulum i przed jego zamknięciem śpiewa się *Sław języku tajemnicę*. Na zakończenie należy odśpiewać Suplikację *Święty Boże*. Po zakończeniu liturgii należy obnażyć ołtarz.

Wiernych świeckich zachęcam, by zamiast zwyczajowego nawiedzenia Najświętszego Sakramentu w ołtarzu adoracji, pomodlili się w gronie rodzinnym, łącząc się ze Zbawicielem w godzinie Jego konania w Ogrójcu.

B. Wielki Piątek

Zachęcam duchowieństwo i osoby konsekrowane do wspólnego odmawiania liturgii godzin w kaplicach zakonnych, kościołach lub na plebaniach. W Wielki Piątek i Wielką Sobotę warto zachować zwyczaj „Ciemnej Jutrznii”, tzn. *jutrznii* połączonej z *godziną czytań*.

Na rozpoczęcie Liturgii na cześć Męki Pańskiej niech nie zabraknie gestu prostracji wszystkich kapłanów, a nawet usługujących. Będzie to szczególna okazja do przebłagania Boga za nasze grzechy i modlitwy o zahamowanie epidemii.

Adoracja Krzyża odbędzie się przez przyklęknięcie lub głęboki skłon. Na zakończenie adoracji Krzyża należy odśpiewać Suplikację *Święty Boże*.

Do modlitwy powszechnej należy dołączyć specjalną intencję (załącznik nr 2).

Nie urządzamy Bożego Grobu. W kościołach i kaplicach, z których zaplanowano transmisję internetową, można na ten czas wystawić do adoracji Najświętszy Sakrament, nakryty białym welonem, ustawiony na mensie ołtarza. Zgodnie z ogólnymi przepisami, należy jednak zadbać o to, aby przez cały czas trwania wystawienia ktoś adorował Najświętszy Sakrament.

Proszę wszystkich wiernych, aby w Wielki Piątek wyeksponowali w swoich domach Krzyż. W tym dniu można uzyskać odpust zupełny za rozważanie przez pewien czas (na przykład przez kwadrans), Męki i Śmierci Pana Jezusa. Zachęcam więc do odprawienia w domu drogi krzyżowej i modlitwy osobistej lub rozważania fragmentu Pisma św. z opisem Męki Pańskiej.

C. Wielka Sobota

Należy pominąć tradycyjny obrzęd błogosławienia pokarmów i wody w kościołach, kaplicach i innych miejscach. Zamiast tego trzeba zaproponować wiernym obrzęd błogosławieństwa pokarmów w domu przed śniadaniem wielkanocnym (załącznik nr 3). Proszę o umieszczenie go na internetowej stronie parafialnej, ewentualnie powielić i wyłożyć w kościele.

W Wielką Sobotę trwajmy w naszych domach w wyciszeniu i skupieniu, jednocząc się przez modlitwę z Chrystusem pogrzebanym i udającym się do otchłani, aby wyzwolić nas z niewoli grzechu i śmierci.

D. Wigilia Paschalna

Należy zachować przepisy liturgiczne dotyczące czasu celebracji Wigilii Paschalnej, chociaż będzie ona sprawowana bez obecności wiernych.

Podobnie jak w Wielki Czwartek, tak również na rozpoczęcie Wigilii Paschalnej, należy uruchomić na dłuższą chwilę dzwony kościelne (zamiast w czasie *Chwała*).

Na początku Wigilii Paschalnej, podczas liturgii światła nie należy rozpalać ogniska ani urządzać procesji. W praktyce stosujemy więc formę przewidzianą w MR nr 13 (s. 153), z tą różnicą, że płonący znicz ustawiamy w obrębie prezbiterium. Liturgię zatem rozpoczynamy w prezbiterium od znaku krzyża, pozdrowienia i wprowadzenia przewidzianego w MR nr 8. Następnie poświęca się ogień płonącego znicza, odpala się od niego przygotowany paschał, po czym śpiewa się Orędzie Wielkanocne (*Exsultet*).

W czasie liturgii chrzcielnej należy pominąć błogosławieństwo wody chrzcielnej oraz wody do pokropienia, a tylko odnowić przyrzeczenia chrzcielne, nie stosując pokropienia.

Ani po Wigilii Paschalnej, ani w niedzielny poranek nie należy urządzać procesji rezurekcyjnej.

Wiernych świeckich, którzy będą uczestniczyli w celebracji Wigilii Paschalnej za pośrednictwem mediów, zachęcam, by na czas odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych zapalili świece, wspominając, że właśnie przez ten sakrament Chrystus przeprowadził nas ze śmierci do nowego życia.

IV. INNE WSKAZANIA I INFORMACJE

A. Formularz Mszy w czasie pandemii

Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, na mocy uprawnień udzielonych jej przez Ojca Świętego Franciszka, zezwoliła na możliwość odprawiania Mszy świętej „W czasie pandemii” we wszystkie dni jej trwania z wyjątkiem uroczystości oraz niedziel Adwentu, Wielkiego Postu i Okresu Wielkanocnego, dni Oktawy Wielkanocnej, wspomnienia wszystkich wiernych zmarłych, Środy Popielcowej i Wielkiego Tygodnia (por. Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego, nr 374). (Formularz Mszy w czasie pandemii – zał. 4)

Tego formularza mszalnego można używać zgodnie z rubryką wstępną w czasie przed Niedzielą Palmową 2020, a potem dopiero w pierwszy wolny dzień po Oktawie Wielkanocy, czyli 20 kwietnia 2020 r.

Kolor liturgiczny na tę Mszę, zgodnie z OWMR 347, to fioletowy, ponieważ formularz ma charakter pokutny.

Odnosnie do prefacji Kongregacja nie podała normy, jednak zgodnie z rubryką odnośnie mszy w różnych potrzebach, najlepiej jest przyjąć jednolite rozwiązanie i stosować V ME - C (Chrystus wzorem miłości), MR 2008, s. 702. W prywatnej dodatkowej korespondencji z Kongregacją udało się otrzymać informację (w dn. 03.04.2020), że jeśli używa się innej modlitwy eucharystycznej, można użyć pierwszej prefacji o Męce Pańskiej (nr 17) lub prefacji o Krzyżu świętym (nr 50).

Czytania z formularza „W okresie trzęsienia ziemi” nie są obowiązkowe, można użyć czytań z dnia.

B. Sakrament chrztu

Chrzest dzieci można przenieść na Niedzielę Zesłania Ducha Świętego. Jeżeli jednak rodzice nie chcą zwlekać, powinien być on celebrowany, po ustaniu epidemii, poza Mszą św. z liturgią słowa (por. Rozdział II Obrzędów chrztu dzieci), nawet w dni powszednie. W zaistniałej sytuacji nie jest możliwe celebrowanie chrztu wielu dzieci równocześnie. Za każdym razem należy pobłogosławić świeżą wodę i starannie oczyścić chrzcielnicę.

C. Pierwsza Komunia św.

Wersja A.

W związku z tym, że nadal trwają restrykcje epidemiologiczne, a rodzice nie mogą pozostawać dłużej w niepewności, należy podjąć decyzję o przeniesieniu Komunii św. na przełom września i października (z wyłączeniem niedzieli 20.09.2020 r. – diecezjalna pielgrzymka do Skrzatusza) – po to, aby od początku roku szkolnego mieć czas na przygotowanie dzieci i parafii na uroczystości.

Wersja B.

Może jednak okazać się, że stan epidemii radykalnie się zmieni i będziemy w stanie przygotować dzieci do uroczystości pierwszej Komunii św. w czerwcu.

Duszpasterzy zachęcam, by byli w stałym kontakcie (jeśli nie osobistym, to telefonicznym lub mailowym) z rodzinami dzieci komunijnych i wsłuchiwali się w ich opinie.

D. Sakrament Bierzmowania

Wszystkie odwołane celebracje sakramentu bierzmowania zostają przeniesione na jesień 2020 r. Może jednak okazać się, że stan epidemii radykalnie się zmieni i będziemy w stanie zorganizować bierzmowania w czerwcu.

E. Kanoniczne wizytacje biskupie

Wizytacje w dekanatach Bobolice i Trzcianka zostają przeniesione na jesień 2020 r.

Wizytacja w dekanacie Kołobrzeg pozostaje bez zmian.

Wizytacje w dekanatach Ustka i Słupsk Wschód zostają przeniesione na wiosnę 2021 r.

F. Inne terminy

Dni skupienia dla księży proboszczów i księży wikariuszy w kwietniu zostają odwołane.

Zwracam Czcigodnym Księżom uwagę na zachowanie jedności w respektowaniu wskazań oraz zarządzeń i zobowiązuję do wiernego ich przestrzegania na podstawie KPK kan. 273 i 274 par. 2.

+ Edward Dajczak

Biskup Koszalińsko-Kołobrzeski

Koszalin, dn. 3.04.2020 r.

Znak: B23 – 13/20
